

Міністерство освіти і науки України

**Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»**

**Навчально-науковий інститут фінансів, економіки,
управління та права
Кафедра фінансів, банківського бізнесу та оподаткування**

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА: ДЕРЖАВА, РЕГІОН, ПІДПРИЄМСТВО

**Матеріали ІХ Міжнародної
науково-практичної конференції**

15 травня 2025 р.

**Полтава
2025**

6. Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні: Закон України від №4618-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4618-17#Text>

7. Мірошник Р.О., Прокоп'єва У.О. Розвиток малого і середнього бізнесу в Україні: проблеми і перспективи. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. 2020. Т. 4. № 1. С. 63–71.

УДК 339.5:338.124.4(477)

*Циганенко Кирило Дмитрович,
здобувач наукового ступеня доктор філософії
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія
Кондратюка»*

ДИВЕРСИФІКАЦІЯ ЕКСПОРТНО-ІМПОРТНИХ ОПЕРАЦІЙ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗМІЦНЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЕОЕКОНОМІЧНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

Поглиблення геоелекономічних трансформацій в умовах сьогодення призводять до кардинальної перебудови міжнародних торговельних відносин та актуалізують питання забезпечення економічної безпеки держав через оптимізацію зовнішньоекономічної діяльності.

Високий рівень концентрації експортно-імпортних операцій на обмеженій кількості товарних позицій та географічних напрямків створює критичні вразливості для національної економіки, особливо в контексті зовнішніх шоків та санкційних режимів. Тому диверсифікація зовнішньоторговельних зв'язків наразі правомірно розглядати як інструмент зміцнення економічної безпеки.

За результатами дослідження показників структури експортно-імпортних операцій України виявлено суттєву асиметрію у їх товарній диверсифікації (рис. 1).

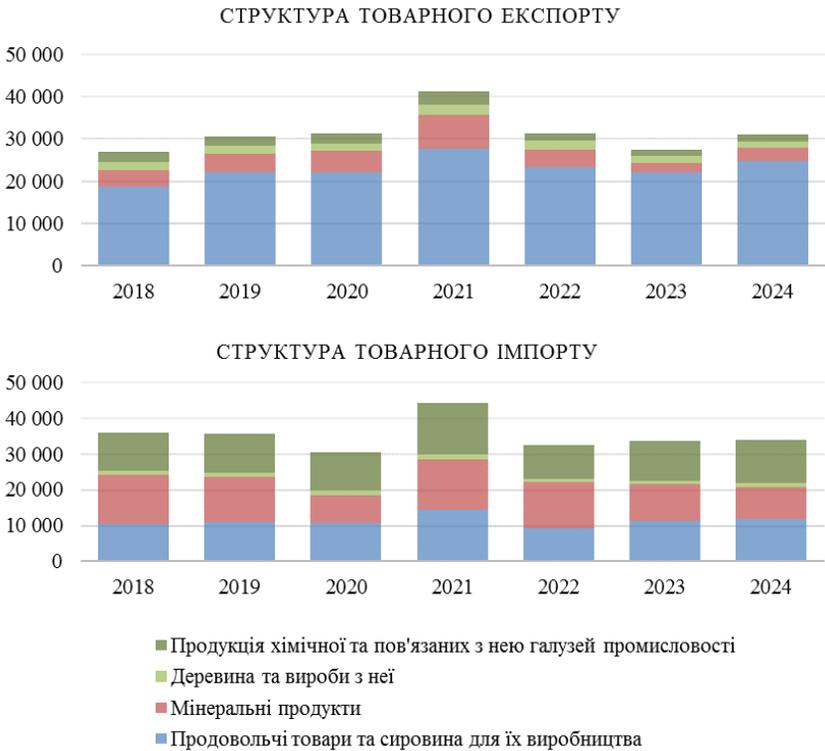

Рис.1. Структура товарного експорту та імпорту України за 2018-2024 рр., млрд.грн.

Джерело: побудовано автором за даними [2]

Домінування сировинних та напівфабрикатних товарів у експортній структурі, що становить понад 60% загального обсягу експорту України, свідчить про збереження моделі сировинної економіки [3] з високою залежністю від кон'юнктури світових товарних ринків.

Стратегічні напрями диверсифікації експортно-імпортних операцій включають розширення номенклатури експортованих товарів з високою доданою вартістю, розвиток нових географічних ринків збуту та диверсифікацію джерел імпорту критично важливих товарів [4, 5]. Особливої уваги потребує

розвиток експорту продукції агропромислового комплексу з глибоким ступенем переробки, що дозволить максимізувати експортну виручку при збереженні конкурентних переваг України у сільськогосподарському виробництві. Водночас, диверсифікація імпорту критично важливих товарів знижує ризики порушення ланцюгів постачання та забезпечує більшу автономію у прийнятті зовнішньоекономічних рішень, що сприяє зміцненню економічної безпеки держави в умовах геоекономічних трансформацій.

Література

1. Varnalii Z.S., Onyshchenko S.V., Maslii O.A. Threats to the economic security of Ukraine in the context of globalization and international competition. Security and competitive strategies of Ukraine's development in the global economy: a monograph / edited by A.I. Mokiya. Mokia. Zaporizhzhia-Lviv: F P Mokshanov V.V., 2019. P. 198–251.

2. Державна служба статистики. URL: <https://ukrstat.gov.ua>

3. Маслій О.А. Вплив системних загроз економічній безпеці України на конкурентоспроможність національної економіки. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Економіка і менеджмент*. 2019. №. 36. С. 91-97. URL: <http://vestnik-econom.mgu.od.ua/journal/2019/36-2019/36-2019.pdf#page=91>

4. Пугач О. Моделювання загроз системі економічної безпеки національної економіки з позицій їх своєчасного виявлення та передбачення. *Економіка і регіон*. 2015. № 3 (52). С. 103–109.

5. Чайкіна А., Маслій О., Черв'як А. Сучасні драйвери підвищення економічної безпеки країни в умовах цифрової трансформації. *Сталий розвиток економіки*. 2024. №. 2 (49). С. 307-313.